

Baltic Pipe vil gavne Danmark, Polen og EU's energiunion

Gasrørledningen Baltic Pipe bliver nu til virkelighed. Det sker, efter at projektet fire gange tidligere er faldet til jorden. Men det femte projekt til over 12 milliarder kroner når i mål.

Tekst Torben Brabo
Energinet GAS TSO
tbr@energinet.dk

Ved en storstilet ceremoni i Warszawa 30. november 2018 nåede Baltic Pipe-projektet en helt afgørende milepæl. Her offentliggjorde det polske gastransmissionsselskab Gaz-System sammen med os i Energinet, at vi efter flere års forundersøgelser var enige om en endelig investeringsaftale. Det blev slået fast, at Baltic Pipe bliver bygget.

Aftalen – og især den store bevågenhed i den polske hovedstad – vidner om, at polakkerne anser Baltic Pipe for mere end en ny gasrørledning.

Polsk forsyningsikkerhed på spil

For polakkerne vil Baltic Pipe ikke blot for første gang forbinde de norske, danske og polske gassystemer. De siger åbent, at forbindelsen gør landet uafhængig af den nuværende gasforsyning fra Rusland. Der er mere på spil end øget konkurrence og europæisk integration, og det er ikke tilfældigt, at netop Baltic Pipe blev nævnt, da USA's præsident Donald Trump i efteråret talte til FN's generalforsamling. Helt konkret vil Baltic Pipe sikre Polens fremtidige forsyning af el og varme samt give gas til omstillingen af kulforbrugen-

de industri og kraftværker.

Al den fokus skygger somme tider for, at Danmark også vil få en kæmpe gevinst af projektet.

Milliardgevinst til Danmark

For det første vil Baltic Pipe skabe en milliardgevinst til det danske samfund. I takt med at gasforbruget herhjemme falder, vil tariffen for forbrugerne stige. Men med nye polske "kunder" i det danske gassystem er der flere til at dele samfundets regning til drift og vedligehold.

En almindelig dansk husstand med gasfyr vil typisk spare 100-200 kroner årligt, mens de største gasforbrugere vil spare flere hundrede tusinde kroner. Blandt dem er slagterier, bryggerier, mejerier, producenter af brød og grøntsager, firmaer, der laver ingredienser, emballageproducenter og producenter af byggematerialer – lavere energiregning for dem giver forbedret konkurrenceevnen på eksportmarkederne.

For det andet gør Baltic Pipe det danske gassystem mere robust over for svigt og udfald. Med Baltic Pipe kan forsyningen fra Nordsøen eller Tyskland suppleres med gas fra Norge eller Polen.

For det tredje gør lavere tariffer det billigere for fremtidens grønne gasser at komme ind på nettet og ud til forbrugerne.

De danske gevinster er altså store, og der er en god business case. Med underskrevne kontrakter for 80 procent af kapaciteten i rørene de første 15 år er langt hovedparten af de danske omkostninger dækket. I løbet af de første 15 år falder de største samfundsøkonomiske gevinster også, således at "tilbagebetalingstiden" for Danmark er cirka 15 år.

Polen er storforbruger af kul

I den danske debat støder vi af og til på spørgsmålet, hvorfor Danmark skal bygge en naturgasledning, når nu det er politisk besluttet, at vi skal være uafhængig af fossile brændsler. Den diskussion tager udgangspunkt i de danske forhold, hvor vi i dag får næsten halvdelen af vores strøm fra vind og sol samt allerede har ca. 10 procent grønne gasser i vores gassystem.

Set med europæiske briller vil Baltic Pipe være en vigtig brik på rejsen mod et mere klimavenligt europæisk energisystem.

Polen er verdens tiendestørste kulforbruger, men har en ambition om at erstatte store dele af kulforbruget med naturgas. I Polen bliver naturgas anset for grøn – ligesom vi herhjemme gjorde, da gassystemet blev bygget i 1980'erne. Gas kan nedbringe Polens CO₂-udledning signifikant og tilmed fjerne smog og skadelige partikler fra de polske storbyer – noget, der ligger de polske borgere meget på sinde.

Hvis blot 15 procent af kapaciteten i Baltic Pipe anvendes til at konvertere eksisterende kulforbrug til gas, vil det have en klimaeffekt på mere end 4 mio. ton CO₂, der svarer til 1 procent af Polens CO₂-emissioner – eller 5 procent af Danmarks CO₂-emissioner – eller den samlede klimaeffekt fra alle danske vindmøller i et helt år.

Polen er med andre ord et helt andet sted og kan ikke med ét gå fra kul til sol og vind. Det vil kræve for store investeringer i Polen. Forventningen er, at polakkerne tager udviklingen i mindst to trin: Først konverterer de store energi-

mængder fra kul til gas, samtidig med at de introducerer vind og sol – i mindre skala. Først da konverterer de fra naturgas til grønne gasser og mere el.

Femte forsøg

Baltic Pipe-projektet har siden 1990 flere gange været på tegnebrættet, og muligheden for at nedbringe Polens CO₂-udledning er én af årsagerne til, at projektet nu i femte forsøg bliver gennemført. Men der er også andre grunde:

1: Bred enighed i Polen om, at gas er fremtiden, og at man vil bryde russernes forsyningsmonopol. Tidligere har parlamentet svinget mellem kul og gas. Dem, der sad på magten, gjorde ofte alt for at forpurre forgængernes planer. Nu er der bred politisk enighed, langsigtede mål og stabile rammer.

2: På dansk side er det denne gang en uafhængig, statslig TSO, der er modpart, og det er nok nemmere, når bundlinjen er samfundsøkonomisk overskud og ikke en isoleret selskabsøkonomisk kalkule.

3: Selv om vi ikke ved, hvad der ellers ligger bag, så er Trumps fokus nok meget sigende for, at et Rusland, som de senere år har annekteret Krim og rykket ind i Ukraine, øger Polens ønske om større uafhængighed og nye forsyningsveje.

4: Endelig har man i Norge ændret lovgivningen for deres gastransmissionssystemoperatør – GassCo. Tidligere var udvidelser til nye markeder en politisk beslutning, der kunne være meget kompleks, mens der nu – ligesom i Danmark og EU – er tredjepartsmuligheder for at koble sig til nettet.

Hvor langt er projektet?

Over 100 Energinet-ansatte arbejder lige nu helt eller delvist på projektet. Og vi har travlt. Baltic Pipe skal stå færdig 1. oktober 2022. Det er lige inden, de nuværende polske gaskontrakter med Rusland udløber, og datoen er derfor ikke til forhandling.

Derfor er der i forbindelse med projektet foretaget en række forberedelser, sideløbende med at forhandlinger og aftaler mellem

Baltic Pipe

Thomas Egebo, adm. direktør i Energinet, og Tomasz Stępień, adm. direktør i Gaz-System, udveksler investeringsbeslutninger. Foto: Energinet

Polen, Danmark og Norge er faldet på plads.

Vi har netop afleveret miljøkonsekvensrapport til myndighederne, og en otte uger lang 2. offentlighedsfase om projektet begynder. Her vil lodsejerne kunne se Energinets endelige forslag til rute. I forbindelse med 2. offentlighedsfase bliver der holdt syv borgermøder på tværs af landet.

Dialogen er vigtig

Det ligger os meget på sinde at være i dialog med borgerne og kommunerne og svare på alle deres spørgsmål og bekymringer.

Mange af de lodsejere, der skal lægge jord til, føler ikke, at de trods erstatning og kompensation får noget ud af Baltic Pipe.

Derfor gør vi os umage med ikke bare at informere dem, men også lytte til deres ønsker og behov. Fx har vi besøgt hver enkelt af de over 500 lodsejere, der – som det ser ud nu – kan blive berørt, for at få mest mulig viden om forholdene på den enkelte ejendom, fx dræn og jordforhold. Og kan vi indpasse ruten, så den giver mulighed for, at en landmand senere kan udvide en stald, så gør vi det.

Energinet har også holdt møder med de kommuner, der skal lægge

jord til projektet. Det er lykkedes os en række steder at ændre vores rute eller tage hensyn til udbygning af boligområder. Og vi vil bruge en helt ny teknologi til at krydse Lillebælt for at beskytte naturen bedst muligt. Vi vil fx også håndbære græs væk fra en golfbane og lægge det hurtigt tilbage, så golfbanen hurtigst muligt reetableres.

Efter råd fra kommuner placerer vi mange af vores linjeventilstationer på lokationer, der bedst passer ind i landskabet. Eksempelvis ved at "gemme" dem bag eksisterende skov.

De mange snakke viser, at i Danmark er det ikke altid lavere tariffer og energiforsyningen, der ligger borgerne mest på sinde. De fleste har forståelse for projektet og sympatiserer med Polens mulighed for at blive uafhængig af Rusland, men så helst, at gasledningen lå et andet sted end på deres mark. Det er forståeligt.

Men dialogen giver os også mulighed for at fortælle, at Baltic Pipe er en stor gevinst for Danmark og klart i det danske samfunds interesse. Baltic Pipe genererer milliardoverskud og understøtter udviklingen af det samlede danske energisystem, der i stadig højere grad bliver integreret på tværs. □

FAKTA

- 110 km sørør kobles på norske Europipe2 og forbindes med gasrørledningen ved modtagestation Nybro.
- 210 km nye landrør. De eksisterende gasrør mellem Nybro og Egtved samt i Storebælt kan klare øgede gasmængder. Fra Egtved til Nyborg er der brug for en parallellledning og på Vest- og Sydsjælland en helt ny ledning.
- En kompressorstation på Sydsjælland skal hæve trykket, så gassen kan transporteres til Polen.
- Polske Gaz-System har ansvaret for 275 km sørør mellem Danmark og Polen.
- Gaz-System udbygger det polske gassystem.
- Baltic Pipe kan transportere op til 10 mia. m³ årligt. Det er ca. fire gange det samlede danske årsforbrug.
- I energimængder svarer det til 110 TWh eller lidt over halvdelen af Danmarks samlede energiforbrug: el, varme, transport, industri osv.